

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2000 vp

Hallituksen esitys laiksi maa-aineslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä helmikuuta 2000 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi maa-aineslain muuttamisesta (HE 195/1999 vp).

Eduskunta-aloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä ed. Tytti Isohookana-Asunmaan /kesk ym. lakialoitteen LA 20/2000 vp laiksi maa-aineslain 8 §:n muuttamisesta.

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 5/2000 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ympäristöneuvos Auvo Haapanala, hallitusneuvos Helena Korhonen ja ylitarkastaja Markus Alapassi, ympäristöministeriö
- hallitusneuvos Kaisa-Leena Välipirtti, liikenneministeriö
- ylitarkastaja Heikki Vartiainen, kauppa- ja teollisuusministeriö
- osastopäällikkö Matti Rytkölä, Helsingin kaupunki
- lakimies Jussi Aaltonen, Espoon kaupunki
- ympäristöasiantuntija Vesa Valpasvuo, Suomen Kuntaliitto
- johtaja Markku Tornberg, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- pääsihteeri Esko Joutsamo, Suomen Luonnonsuojeluliitto
- toimialapäällikkö Tuomo Laitinen, Suomen Maarakentajien keskusliitto.

Lisäksi valiokunta on saanut Maanomistajain Liitto ry:n kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi maa-aineslakiin maankäyttö- ja rakennuslain säätämisestä johtuvat vielä tarpeelliset muutokset. Lisäksi ehdotetaan merkittävä kotitarveotto saatettavaksi myös seurannan piiriin.

Lakialoitteet

Maa-aineslaki on ainoa laki, joka ei toteuta ns. täyden korvauksen periaatetta. Lain 8 § takaa maanomistajalle periaatteessa oikeuden saada maistaan hyvitystä silloin, kun lupa maa-ainesten ottamiseen on lainvoimaisesti evätty. Käytännössä kyseinen pykälä ei ole johtanut kor-

vauksiin, koska mitä tahansa maa-aluetta voidaan yleensä tulkita käytettäväksi maa- tai metsätalouteen. Lakialoitteessa ehdotetaan, että val-

tio tai kunta velvoitetaan lunastamaan maa-alue, jolta aineiden ottaminen on eväty.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisenä. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä eräin pienin tarkistuksin

Lakiehdotuksen 13 § koskee kuulemista maa-ainesten ottamislupahakemuksista. Pykälän mukaan ottamisalueen sisältävään kiinteistöön rajoittuvien kiinteistöjen ja muiden alueiden omistajille ja haltijoille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Ehdotuksen mukainen kuulemisään-
nös saattaa laajentaa kuulemisvelvollisuutta laajan tai monipalstaisen kiinteistön osalta sellaisiin naapureihin, joihin maa-aineshakemus ei vaikuta. Tästä syystä valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi säännöksen, jonka mukaan kuulemisvelvollisuutta ei ole, jos kuulemista voidaan pitää ilmeisen tarpeettomana. Samalla valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi kuulusajan pituutta koskevan säännöksen. Sen mukaan maa-ainestilupa koskevasta hakemuksesta on kuulutettava kunnan ilmoitustaululla 30 päivän ajan.

Lakiehdotuksen 23 a § koskee ilmoitusvelvollisuutta kotitarveotosta. Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että ehdotettu ilmoitusvelvollisuus on omistajan kannalta suhteellisen vä-

häinen rasite, joka palvelee hyväksyttävää valvonnallista intressiä. Perustuslakivaliokunta katsoo sääntelyn olevan sopusoinnussa suhteellisuusvaatimuksen kanssa. Ehdotetusta sanamuodosta voi kuitenkin saada kuvan, että merkittävä kotitarvekäyttö pyritään määrittelemään 500 kiintokuutiometriksi. Perustuslakivaliokunnan mielestä tällainen määritelmänomainen sääntely ei ole puollettavissa viitattaessa kotitarveoton luvanvaraisuutta koskevan 4 § 2 momenttiin. Perustuslakivaliokunta pitääkin välttämättömänä, että määre "merkittävä" poistetaan lakiehdotuksesta.

Ympäristövaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten 23 a §:n 3 momentista poistettavaksi sanan "merkittävä".

Lakialoite

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa lakialoitteen hylättäväksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muutettuna; ja

että lakialoitteeseen LA 20/2000 vp sisältyvä lakiehdotus hylätään.

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

maa-aineslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 24 päivänä heinäkuuta 1981 annetun maa-aineslain (555/1981) 4 §:n 3 momentti, 10 ja 13 § ja 23 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 10 § osaksi laissa 463/1997 ja muut lainkohdat mainitussa laissa, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 463/1997 ja laissa 134/1999, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, ja 23 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 463/1997, uusi 3 momentti seuraavasti:

3, 4 ja 10 §
(Kuten HE)

ta aiheutuneet kulut kuuluvat luvan hakijan maksettaviksi.

13 §
Kuuleminen

23 §
(Kuten HE)

Maa-aineslupaa koskevan hakemuksen johdosta on kuulutettava kunnan ilmoitustaululla *30 päivän ajan. Tämän ohella on* varattava ottamisalueen sisältävään kiinteistöön rajoittuvien kiinteistöjen ja muiden alueiden omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi, *paitsi milloin se on ilmeisen tarpeetonta.* Jos hakemuksessa tarkoitettulla hankkeella voi olla huomattavaa vaikutusta laajalla alueella tai lukuisten henkilöiden oloihin, hakemuksesta on lisäksi ilmoitettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Kuulemisessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 86 §:ssä säädetään. Kuulemisesta ja ilmoituksis-

23 a §

Ilmoittamisvelvollisuus

— — — — —
Tämän lain 4 §:n 2 momentin mukaisesta (*poist.*) kotitarveotosta tulee ottajan ilmoittaa valvontaviranomaiselle ottamispaikan sijainti ja arvioitu ottamisen laajuus silloin, kun ottamisalueesta on otettu tai on tarkoitus ottaa enemmän kuin 500 kiintokuutiometriä maa-aineksia.

—————
Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

YmVM 3/2000 vp — HE 195/1999 vp

Helsingissä 13 päivänä huhtikuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pentti Tiusanen /vas	Hanna Markkula-Kivisilta /kok
vpj.	Tytty Isohookana-Asunmaa /kesk (osittain)	Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
jäs.	Rakel Hiltunen /sd	Margareta Pietikäinen /r
	Marjukka Karttunen-Raiskio /kok	Hannu Takkula /kesk
	Riitta Korhonen /kok	Pia Viitanen /sd
	Esko Kurvinen /kok	vjäs. Pertti Hemmilä /kok
	Jari Leppä /kesk	Raimo Mähönen /sd.

Valiokunnan sihteereinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Salme Kandolin

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.